

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-172

22.2.2024

If Skadeforsikring NUF

Ansvar

Motorskade – ansvar for båtverksted – hvtl. §§ 28, jf. § 17.

Klagers båt fikk en motorskade kort tid etter at båten hadde vært til service og vinteropplag hos sikrede. Deler av skaden ble dekket av klagers kaskoforsikring. Klager krevde de resterende reparasjonskostnadene dekket av sikredes ansvarsforsikring. Ifølge klager skyldtes skaden at sikrede ikke hadde tatt på sjøvannsfilteret til båten etter service. Sikrede avviste derimot at de hadde gjort noe fysisk med båtens sjøvannsfilter. På bakgrunn av sikredes forklaring avviste foretaket ansvar for skaden. Klager anførte imidlertid at partene hadde avtalt rens av sjøvannsfilteret. Videre henviste klager til en serviceprotokoll som anga at filteret skulle renses ved service. Det ble også vist til at verkstedsundersøkelser ikke hadde avdekket andre mulige årsaker til motorhavariet enn at lokket til sjøvannsfilteret ikke var skrudd igjen. Klager mente derfor at sikredes tjeneste var mangelfull og krevde erstatning etter hvtl. §§ 28, jf. § 17. Nemnda kom til at foretaket ikke var ansvarlig for skadene på båtmotor under verkstedets ansvarsforsikring, og viste til at det ikke var sannsynliggjort at sikredes tap var forårsaket av feil begått av verkstedet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 229 600 og utgifter til advokatbistand

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om foretaket er ansvarlig for skade på klagers båtmotor under båtverkstedets ansvarsforsikring.

Sikrede har tegnet en ansvarsforsikring med følgende vilkår:

4.Hva som inngår i forsikringen

4.1 Bedriftsansvar

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, jf. kap 6 "Forsikringens omfang", som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset, herunder som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten.

Klagers båt fikk en motorskade den 1.6.22. I et udatert brev til foretaket fremkom det flere opplysninger om skadehendelsen. Klager skrev at skaden inntraff på båtens første tur etter vinteropplag og service hos sikrede. Videre skrev klager følgende om skadehendelsen:

De leverte den sommerklar på vannet i slutten av mai, og jeg la ut på den første turen 1. juni. Før jeg startet tittet jeg ned i motorrommet. Alt så greit ut, det var ubetydelig med vann i bunnen. Jeg kjørte opp og ned til Søyene - en tur på vel to og en halv time. I starten prøvde jeg også toppfarten - den var på 30 knop som er det normale, motoren virket som den var i god stand. Etter to timer mistet motoren plutselig kraft, båten ville ikke over åtte knop. Jeg kjørte hjem til havna, fortøyde, og åpnet motorluken. Da så jeg at det var mye vann i bunnen, vannet sto et lite stykke opp på motoren, en del av dynamoen var i vann. Jeg pumpet ut vannet, og ringte til [sikrede] og fortalte hva som hadde hendt.

Den 2.6.22 kontaktet klager innehaver som kom til båten for å sjekke skaden. Innehaver klarte ikke å fastslå årsaken på problemene og sa at båten måtte på verksted for videre undersøkelse. Klager har forklart at innehaver startet motoren og observert at det kom vann ut fra lokket over silen til saltvannsinntaket. Han skrudde til slik at lekkasjen stoppet, men mente at problemene måtte ha en annen årsak.

Klager skal deretter ha tatt kontakt med verksted A. Mekanikeren fra A. kunne ikke observere noen lekkasje, men sa at luftfilteret var fullt av vann, og det var vann i motoroljen. Båten måtte til verksted.

Klager forklarte så at han var innom sikrede sammen med en venn den 8.6.22. De traff mannen som hadde sett på båten den 2.6.22. Klager spurte mekanikeren hva han hadde gjort, og mekanikeren svarte at han hadde skrudd til lokket hvor det var lekket inn vann slik at lekkasjen stoppet. Båten ble så slept til X den 14.6.22.

Verksted A. skrev følgende om motorskaden den 24.8.22 på e-post til klager:

Vi kjørte til [sted Y] i forbindelse med motorproblemer. Mekaniker fra oss konstanterte at motor hadde betydelige skader etter vannintregning i motorrom.

Når vi startet motor første gang så vi ingen lekkasjer fra motor.

Ved testkjøring av motor etter reparasjon var det en liten lekkasje fra o-ring til sjøvannsfilterlokk, men ikke av stor betydning.

Skade som ble oppdaget ved inspeksjon første gang, stammer sannsynlig vis fra en plutselig vannintregning av større grad.

Vi har ikke funnet feil eller mangler som kan forårsake slike skader.

En lekkasje fra sjøvannsfilter slik kunden forteller kan forklare skadene vi ser på motoren.

Deretter sendte klagers advokat et brev til foretaket den 16.9.22. Klager mente at sikrede var erstatningsansvarlig som følge av at lokket på sjøvannsfilteret ikke var skrudd igjen. Det ble vist til verkstedsundersøkelsen, som tilsa at det ikke forelå andre mulige årsaker til skaden enn at lukkemekanismen på lokket til sjøvannsfilteret ikke var skrudd igjen. Videre viste klager til at en ansatt hos sikrede hadde innrømmet at de ikke hadde skrudd igjen lokket på sjøvannsfilteret. Båten var dermed utlevert i strid med avtalt ytelse (sjøklar båt etter service), jf. håndverkertjenesteloven § 17. På bakgrunn av dette mente klager at det forelå ansvarsgrunnlag etter håndverkertjenesteloven § 28.

Angående omfanget av erstatningskravet viste klager til at de samlede reparasjonskostnadene utgjorde kr 539 305. Skaden var imidlertid delvis dekket av klagers kaskoforsikring. Fratrullet beløpet som kaskoforsikringen dekket, utgjorde de resterende reparasjonskostnadene kr 229 600. Videre skrev klager at den skadede motoren var 14 år gammel og hadde kjørt ca. 1 000 timer. Klager var åpen for at den fordel han ville nyte av å skifte long-block utgjorde en berikelse som medførte justering av kravet. Samtidig mente klager at en eventuell berikelse måtte tilnærmes fra et netto-synspunkt der også hans plunder og heft og tapt båtsesong i 2022 måtte inngå. I alle tilfeller måtte en eventuell berikelse på grunnlag som nevnt utgjøre en relativt beskjeden del av det samlede erstatningskravet. I tillegg krevde klager dekning for advokatutgifter.

Den 12.1.23 avsto foretaket kravet. Som begrunnelse viste foretaket til følgende tilbakemelding fra sikrede:

Vi har snakket med [verksted A] og egentlig de hadde ikke forklaring på hvordan skaden har skjedd.

I eposten fra [verksted A] fra 24.08.2022 står det:

Vi har ikke funnet feil eller mangler som kan forårsake slike skader.

Vi er enig med [verksted A]. Vi har ikke formening hva som er årsaken til skaden og hadde heller ikke anledning til å finne det ut. Vi tilbud kunden å ta hand om båten. Finne ut hva er feilen og årsaken og eventuelt rette dette. Men kunden valgte å ikke benytte seg av dette.

Ved servicen filter ble visuelt kontrollert og det var ikke nødvendig å ta ut filter for rensing. Etter servicen kunden kjørte båten til båtplassen. Vi har også vært hos kunden for å bytte impeller på saltvannspumpe og har ikke sett noe vann lekkasje.

På bakgrunn av verkstedets uttalelse mente foretaket at klager ikke hadde dokumentert at skaden var forårsaket av sikrede. Klager hadde heller ikke dokumentert et økonomisk tap. Vilåårene for erstatning var derfor ikke oppfylt.

Klager fastholdt at sikrede var erstatningsansvarlig som følge av at ansatte ikke hadde sørget for at lukkemekanismen på lokket til sjøvannsfilteret var skrudd godt nok igjen, med den følge at sjøvann hadde trengt inn i motor og forårsaket totalskade. Uttalelsen fra verksted A. tilsa at det ikke forelå andre sannsynlige årsaker til motorskade enn vanninntrenging gjennom sjøvannsfilteret. Det at lukkemekanismen på lokket til sjøvannsfilteret i etterkant av oppstått skade var blitt tilskrudd, men før båt og motor ble brakt til verksted A. for feilsøking, var ifølge klager en plausibel forklaring på hvorfor feilen ikke ble oppdaget av verkstedet. Klager viste til at en ansatt hos sikrede hadde sagt til ham at lokket ikke var skrudd igjen.

Videre avviste klager verkstedets uttalelse om at de ikke hadde utført arbeid på sjøvannsfilteret. Det ble vist til at partene hadde avtalt at sikrede skulle utføre rens av sjøvannsfilteret ved innlevering av båten til vinteropplag og service. I tillegg hørte det med den årlige servicen av motoren å rense sjøvannsfilteret, jf. en vedlagt serviceprotokoll. Dersom den rutinemessige oppgaven i forbindelse med service ikke var gjort, krevde det en nærmere forklaring. Uansett tilfredsstilte det ikke kravet til fagmessig utførelse av vinterkonservering da klager hadde mottatt båten fra sikrede med løst lokk til sjøvannsfilteret, jf. håndverkertjenesteloven § 17. Det sentrale for klager var at han hadde levert en båt med motor i fin stand til service og vinterkonservering, men fått tilbake en båt med motorproblemer og lekkasje til motorrommet som oppstod allerede på den første turen.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda den 2.10.23.

Foretaket innga tilsvar den 6.11.23. Foretaket fastholdt at klager ikke hadde sannsynliggjort hva som var den faktiske skadeårsaken. Dersom man skulle konkludere med at skadeårsaken var lekkasje fra sjøvannsfilteret, kunne ikke sikrede holdes ansvarlig, da det ikke var noe som tilsa at det var noe galt med filteret. Verkstedet foretok en visuell kontroll, og da så filteret bra ut. Videre skrev foretaket at sikrede hadde vært hos klager for å bytte impeller på saltvannspumpe etter at båten var kjørt tilbake til båtplass, men det ble ikke oppdaget noen lekkasje da.

Klager har i det vesentlige anført at foretaket er ansvarlig for skaden på båtmotoren under båtverkstedets ansvarsforsikring. Det vises til at sikredes ytelse er mangelfull fordi båten ble utlevert uten at lukkemekanismen på lokket til sjøvannsfilteret var skrudd igjen. Denne mangelen er årsak til motorhavariet og det økonomiske tapet som klager er påført. Klager viser til uttalelsen fra verksted A. og anfører at det ikke foreligger andre sannsynlige årsaker til motorskaden enn vanninntrenging gjennom sjøvannsfilteret. At verkstedet ikke lukket igjen lokket på sjøvannsfilteret underbygges av uttalelsen fra den ansatte hos sikrede og vitneforklaringen til vennen som var til stede under denne samtalen. Videre viser klager til at sikrede hadde sagt til klager ved innlevering til vinterkonservering og service at verkstedet rutinemessig utfører rens av sjøvannsfilteret. Avtalt ytelse var at båten skulle være sjøklar etter service. Dette er også lagt til grunn i serviceprotokoll under "A". Ytelsen var derfor verken i tråd med det avtalte eller det fagmessige, jf. håndverkertjenesteloven § 17. Ansvarsgrunnlag foreligger dermed etter

håndverkertjenesteloven § 28.

I forbindelse med nemndskravet anfører klager også at sikrede ikke har dokumentert at de ikke utførte arbeid på sjøvannsfilteret. Det vises til at det ikke kjent hvem som har avgitt denne forklaringen.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at klager ikke har krav på erstatning for motorskaden under sikredes ansvarsforsikring. Det vises til at sikrede ikke er erstatningsansvarlig for skaden. Foretaket viser til at sikrede har opplyst at filteret ble visuelt kontrollert, og det ble vurdert at det ikke var nødvendig å ta ut filteret for rensing. Verkstedet oppdaget heller ingen lekkasje på båten etter at båten var kjørt tilbake på båtplass. Det er derfor ikke sannsynliggjort hva som er den faktiske skadeårsaken. Selv om man skulle konkludere med at skadeårsaken skyldes lekkasje fra sjøvannsfilteret, kan ikke sikrede holdes ansvarlig, da det ikke var noe som tilsa at det var noe galt med filteret. Vilårene for å kreve erstatning er derfor ikke oppfylte.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på båtmotor under verkstedets ansvarsforsikring.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

[Sikrede] har tegnet en bedriftsansvarsforsikring som dekker "skade" på "ting", jf. vilkårspkt. 5. Videre angir vilkårspkt. 4 at forsikringen gjelder for skade som oppstår i forbindelse med "sikredes virksomhet", og som "sikrede er erstatningsansvarlig for etter gjeldende rett der skaden inntreffer".

Sekretariatet vil bemerke at det er kravstiller, altså klager, som har bevisbyrden for at kravet er dekket under båtverkstedets ansvarsforsikring, jf. eksempelvis FinKN 2022-286. Dette innebærer at klager må sannsynliggjøre med mer enn 50 % at verkstedet er erstatningsansvarlig for skaden på båten motor. For at verkstedet skal være erstatningsansvarlig, må tre vilkår være oppfylt. For det første, må det være påført et økonomisk tap. Videre må det foreligge et ansvarsgrunnlag. For det tredje, må det påvises årsakssammenheng mellom tapet og ansvarsgrunnlaget.

Klager har anført at foretaket er erstatningsansvarlig for skaden etter håndverkertjenesteloven § 28, jf. § 17. Håndverkertjenesteloven § 28 angir følgende:

Forbrukeren kan kreve erstatning for tap som følge av forsinkelse eller mangel. Dette gjelder likevel ikke i den grad det godtgjøres at tapet skyldes en hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Bestemmelsen gir uttrykk for et kontrollansvar. Utgangspunktet er at tjenesteyter er erstatningsansvarlig dersom forbrukeren kan påvise at han er påført et "tap" "som følge av" en "forsinkelse" eller "mangel" fra tjenesteyterens side. Tjenesteyteren er likevel ikke ansvarlig dersom han kan påvise at tapet skyldes en "hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll", og som tjenesteyteren "ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av".

Det første vilkåret er at klager må være påført et "tap". Det er lagt ved faktura for reparasjon fra [verksted A]. Totale kostnader for reparasjon er kr 539 305. Følgelig er klager påført et økonomisk tap.

Deretter er spørsmålet om klager har sannsynliggjort at det forelå en "mangel" ved [sikrede] sin service på båten.

Håndverkertjenesteloven § 17 første ledd første punktum angir at en mangel foreligger når tjenesten ikke fører til det resultat som forbrukeren i samsvar med §§ 5,6 og 9 (3) har rett til å kreve eller som ellers er "avtalt".

Klager har anført flere grunnlag som tilsier at verkstedets service var mangelfull. For det første anfører klager at ytelsen var mangelfull fordi båten ble utlevert uten at lokket til sjøvannsfilteret var skrudd igjen. Klager viser til at en ansatt hos verkstedet var på befaring av båten den 2.6.23. Ifølge klager observerte den ansatte at det kom vann ut fra lokket over silen til saltvannsinntaket. Deretter mener klager at den ansatte skrudde igjen skruene slik at lekkasjen stoppet. Den ansatte sa til klager at problemene måtte ha en annen årsak.

Klager viser også til en samtale mellom den ansatte, klager og en venn av klager den 8.6.23. Klager spurte den ansatte hva han hadde gjort. Ifølge klager svarte den ansatte at han hadde skrudd igjen lokket der det var lekket vann slik at lekkasjen stoppet. Det er lagt ved en forklaring fra klagers venn som var til stede under samtalen. Klagers venn bekrefter historien. Verkstedet har imidlertid uttalt følgende om service av sjøvannsfileret:

Ved servicen filter ble visuelt kontrollert og det var ikke nødvendig å ta ut filter for rensing. Etter servicen kunden kjørte båten til båtplassen. Vi har også vært hos kunden for å bytte impeller på salsvannspumpe og har ikke sett noe vann lekkasje.

Sekretariatet tolker dette slik at verkstedet avviser at de gjorde noe fysisk med sjøvannsfileret og unnlot å ta på lokket. Følgelig blir det ord mot ord angående om verkstedet unnlot å ta på sjøvannsfileret ved service av båten. Det er ikke mulig for sekretariatet å ta stilling til hvilken forklaring som skal legges til grunn basert på skriftlig saksbehandling. Følgelig må vi falle tilbake på bevisbyrdereglene. Da klager har bevisbyrden, har ikke klager sannsynliggjort at verkstedet unnlot å ta på lokket på sjøvannsfileret. Tjenesten er derfor ikke mangelfull på dette grunnlaget.

Under forutsetningen at verkstedet ikke utførte arbeid på sjøvannsfileret, anfører klager at tjenesten er mangelfull fordi partene inngikk en muntlig avtale om rens av sjøvannsfileret. Verkstedet har ikke kommentert denne anførselen. Det er heller ikke lagt ved noen skriftlig dokumentasjon på hva som ble avtalt angående båtens service og rens av sjøvannsfileret. Følgelig er det ikke mulig for sekretariatet å vurdere om det foreligger et avvik mellom partenes avtale og verkstedets service. Da klager har bevisbyrden, har han ikke sannsynliggjort at servicen er mangelfull basert på partenes avtale.

Videre har klager anført at servicen er mangelfull fordi den er ufagmessig utført. Han viser til en vedlagt serviceprotokoll. I serviceprotokollen står det under tabell "A" at man "[e]very 12 months or every 200 hours, whichever first occur" skal rens sjøvannsfileret. Verkstedet har ikke kommentert betydningen av serviceprotokollen. Det er ukjent for sekretariatet om protokollen gir uttrykk for en bransjenorm for fagmessig utførelse. Sekretariatet anser det derfor som uklart om det foreligger en mangel fordi sjøvannsfileret ikke ble rensert slik serviceprotokollen angir.

Selv om det eventuelt skulle foreligge en mangel ved verkstedets tjeneste fordi de ikke rensert sjøvannsfileret, er dette uansett ikke avgjørende for erstatningsspørsmålet. Årsaken til det er at spørsmålet om årsakssammenheng ikke er tilstrekkelig dokumentert. Det kan vises til følgende uttalelse fra [verksted A] angående årsaken til skaden:

Skade som ble oppdaget ved inspeksjon før gang, stammer sannsynligvis fra en plutselig vanninntregning i større grad. Vi har ikke funnet feil eller mangler som kan forårsake slike skader. En lekkasje fra sjøvannsfiler slik kunden forteller kan forklare skadene vi ser på motoren.

Verkstedet som vurderte skaden, fant altså ingen feil eller mangler som kunne forårsake skaden. De holdt det likevel for mulig at skaden kunne være forårsaket av en lekkasje fra sjøvannsfileret. Dette er vagt og ikke tilstrekkelig til at det er sannsynliggjort med mer enn 50 % at skaden skyldes en eventuell feil fra [sikrede] sin side. Selv om en skulle lagt til grunn at verkstedet burde rensert sjøvannsfileret, er det altså ikke sannsynliggjort at tapet har oppstått "som følge av" denne feilen. Da årsakssammenheng ikke er dokumentert, er ikke verkstedet erstatningsansvarlig etter håndverkertjenesteloven § 29, jf. § 17. Foretaket er da heller ikke ansvarlig for skaden på klagers båt.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).